

3.2. *Hvilke sager skal begynde i statsforvaltningerne?*

Ifølge strukturaftalen skal alle sager om forældremyndighed og om separation eller skilsmisse begynde i statsforvaltningerne. Dette gælder de allerfleste af de sager, der er opregnet i retsplejelovens § 448, om hvilke sager det er bestemt, at de behandles af domstolene efter reglerne i retsplejelovens kapitel 42, der har overskriften: ”Ægteskabs- og forældremyndighedssager.”

Hovedparten af sagerne, omfattet af retsplejelovens § 448, egner sig efter Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes opfattelse til at begynde i statsforvaltningen med henblik på at styrke bestræbelserne for at nå forligsmæssige løsninger.

Dette gælder alle sager om separation og skilsmisse, jf. ægteskabslovens § 29 og §§ 31-36. I disse sager drejer tvisterne sig næsten altid om vilkårene for ægteskabets opløsning, herunder ægtefællebidrag, retten til lejelejligheden eller et særejekompensationskrav. Ved at afskære muligheden for direkte sagsanlæg i alle sager om separation og skilsmisse og samtidig styrke vilkårsforhandlingernes vejledende og forligsmæglende funktion samt mæglingstilbuddene vil flere sager kunne afsluttes ved, at parterne bliver enige. Endvidere kan en række retssager, som i dag hæves eller bortfalder, sorteres fra. Det foreslås derfor, at disse sager omfattes af reformen, jf. § 37, stk. 2, i forslaget til ændring af ægteskabsloven.

Efter Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes opfattelse falder også sager om opløsning af fælles forældremyndighed med henblik på, at den ene af forældrene skal have forældremyndigheden alene, jf. lov om forældremyndighed og samvær § 9, stk. 2, og den gældende retsplejelovs § 448, nr. 2, inden for reformens kerneområde. Frem for – som under sager ved domstolene – at fokusere på opløsning af den fælles forældremyndighed, vil det blive muligt for forældrene at finde frem til en samlet forligsmæssig løsning, der udover forældremyndighedsspørgsmålet også omfatter, hvor barnet skal bo og samværet med barnet. Samme synspunkter gør sig gældende med hensyn til sager om overførsel af forældremyndighed efter lov om forældremyndighed og samvær §§ 12 og 13, jf. den gældende retsplejelovs § 448, nr. 3 og 5, der udgør tvistsager, som i dag altid behandles af domstolene. Disse sager foreslås derfor omfattet af reformen, jf. § 28, stk. 1, i forslaget til ændring af lov om forældremyndighed og samvær.

Der er visse sager, opregnet i retsplejelovens § 448, som efter Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes opfattelse må holdes uden for reformen. Det gælder for det første nogle specielle sager om den æg-

teskabelige status, jf. den gældende retsplejelovs § 448, nr. 7-8, og om omstødelse af ægteskab, jf. ægteskabslovens kapitel 3. Disse sager egner sig ikke til den foreslåede sagsbehandling i statsforvaltningerne, da der ikke er udsigt til, at en øget vejledningsindsats vil fremme muligheden for forligsmæssige løsninger. Derudover vil det – selv om parterne måtte være enige om spørgsmålet om ægteskabets beståen eller ikke beståen – kunne forekomme, at parterne har behov for en dom herom, f.eks. til brug i udlandet. Samme hensyn gør sig gældende, hvis der nogen tid efter en separation eller skilsmisse opstår strid om visse økonomiske spørgsmål. Det gælder, hvis der ønskes en ændring af en aftale om ægtefællebidrag eller af en dom om pligten til at betale ægtefællebidrag, jf. ægteskabslovens § 52 og § 53, stk. 1, samt i sager om ændring af øvrige aftaler, jf. ægteskabslovens § 58, f.eks. om bodeling eller efter ”urimeligt ringe-reglen” i ægteskabslovens § 56. Det foreslås derfor, at disse forskellige særlige typer af sager skal behandles efter de hidtidige regler. Det indebærer, at der på normal vis skal anlægges retssag ved udtagelse af stævning uden forudgående behandling i statsforvaltningen.

3.3. *Statsforvaltningernes sagsbehandling*

3.3.1. *Sagernes begyndelse*

Efter reformen skal anmodninger om separation eller skilsmisse og om afgørelser om forældremyndighed altid indgives til statsforvaltningen. Herved er det muligt at indlede alle de sager, der er omfattede af reformen, på en enkel måde. Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender lægger vægt på, at parterne kan indlede sagen på egen hånd. De nærmere retningslinier for sagernes begyndelse vil blive udfærdiget administrativt. Det samme gælder retningslinier for statsforvaltningernes stedlige og internationale kompetence. Der henvises i den forbindelse til, at retsplejelovens § 448 c om domstolenes internationale kompetence – ikke mindst i forældremyndighedssager – er genstand for særlig udvalgsbehandling, se afsnit 1.4.3 i arbejdsgruppens redegørelse.

3.3.2. *Mødevirksomhed*

En af grundpillerne i den foreslåede familieretlige strukturreform er, at parterne indkaldes til møder i statsforvaltningerne, hvis de ikke på forhånd er enige om de spørgsmål, der skal afklares. Når det skal forsøges at forlige uenige parter, er det efter Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggendes opfattelse en forudsætning, at de møder personligt op for at få information og vejledning.